

Интервју са америчким амбасадором Мајклом Кирбијем

Србија је кључ за Босну и Косово

Аутор: Бојан Бркић

Ваша екселенцијо, хвала вам на овој прилици да поразговарамо. Најпре бих хтео да вас питам да ми прокоментаришете нешто што су ми недавно када сам извештавао са америчких избора из Вашингтона рекли баш сви аналитичари ,без изузетка, из разних института а то је да овај регион Балкана америчкој спољној политици уопште није важан. А ја сам у Америку дошао дан након што је државна секретарка Клинтон посетила овај регион. Од свих региона на свету за посету која јој је могла бити и последња у том својству, изабрала је баш овај. Шта сад ми можемо да закључимо о важности Балкана за Америку?

Као прво, спољна политика на укупној америчкој политичкој сцени не игра значајну улогу. Наравно постоји питање Палестине и Израела, односи са Кином су важни и постају све важнији. Важна је и Русија. За нас регион Балкана представља онај део Европе који је недовршен у смислу да се не зна још где је и како ће се развијати. С те стране, ако посматрамо европске оквире, Балкан је важан али као што сам рекао, спољна политика не игра велику улогу у САД. Видели сте да секретарка Клинтон води рачуна о овом региону, покушава нешто овде да постигне али не треба зато да мислите да ми Американци све време седимо и размишљамо о спољној политици. Више се бавимо привредом и таквим стварима.

Дакле, колико је значајан овај регион? Сви са којима сам разговарао су ми рекли да Америку овде интересују само две ствари. Прва, да Србија престане да опструира независност Косова и друга, да Босна постане централизована, функционална држава. Осим тога, Вашингтону ништа није важно. Да ли је то тачно?

Да почнемо од Босне. Да, ми бисмо желели да она постане држава која функционише а мислим да би то желео и тамошњи народ. Што се Косова тиче, не верујем да ту може нешто да се уради а да се не уради нешто у вези са Србојим и заједно са Србијом. Зато је секретарка Клинтон када је била у Београду са леди Ештон разговарала о европском путу Србије и томе како да Србију заједно уведемо у Европску унију. Дакле, аспект Косова је наизоставно повезан са Србијом, дакле није баш да нас занимају само Косово и Босна. Србија је кључ.

Како намераваате да развијате билатералне везе и како бисте их данас описали имајући у виду проблем Косова и тешку заједничку прошлост.

Прошлост јесте тешка али ако одемо мало даље у њу, она се поправља. Не треба узимати само недавне епизоде као нашу целу заједничку историју. Има историје и пре догађаја из деведесетих и деведесет девете. Рекао бих да данса имамо добре односе. Видели сте да је државна секретарка када је била у Београду имала одличне разговоре и са премијером Дачићем и са председником Николићем. Односи су дакле добри а као што знате идем у Вашингтон да бих присуствовао посети потпредседника Владе Александра Вучића током које ће се он састаати са нашим секретаром одбране господином Панетом. Дакле наши односи су добри и ми радимо заједно.

У претходном периоду управо војна сарадња је била камен темељац наших односа након што су, на иницијативу потпредседника Бајдена када је посетио Београд, ресетовани

односи Америке и Србије. Да ли је и предстојећа посета и сусрет нашег и вашег министра одбране знак да желите да то тако и остане?

Војни односи су веома важни, поготово ако имамо у виду да нам ти односи у недавној прошлости нису били савршени, да се тако изразим. Међутим, уколико посматрамо живот обичног човека у Србији, најважније је да унапређујемо економске односе, да видимо како можемо Србију да економски подигнемо, да се смањи незапосленост. Не можемо имати само војне везе, односи морају да буду свеобухватнији. И мислим да се крећемо у добром правцу.

Можемо ли онда да се после састанка војних министара састану и министри финансија или трговине? Надам се да се слажете да не можемо да будемо задовољни обимом трговине од само 200 милиона долара.

Радимо на унапређењу трговине. Искрено, читава европска економија није баш у савршеном стању а и читав свет има економске проблеме. Државна секретарка је рекла да би хтела да окупи пословне људе у Америци да видимо како бисмо могли да охрабримо инвестиције у ову земљу. Мислим да то можемо да очекујемо можда у јануару или фебруару али морамо да се позабавимо стварањем пословне атмосфере која би привукла инвеституре у Србију. Радимо на томе као на припреми терена.

Свакако би на томе требало порадити јер су у протеклих годину дана амерички инвеститори више одлазили него што су долазили.

Било је и једног другог. Ви говорите о Ју Ес Стилсу, они су отишли али, рецимо, Апатинску пивару су купили Марс анд Корум а Корум је америчка фирма и то је била велика инвестиција. Ја свакодневно пијем њихове производе, Јелен и нека друга пива. Било је још инвестиција, Купер Сирс, Купер Тајер ће бити повезан са Фијатовом фабриком. Дакле има инвестиција које долазе.

Да се вратимо на европски пут Србије. Он се сав окреће око питања Косова и мада се ситуација ту поправља јер су у току преговори у Бриселу које сте ви поздравили али занима ме да ли ви схватате зашто би недавне пресуде које је изрекао Хашки трибунал могле да буду проблем у даљим преговорима Београда и Приштине и зашто би српским политичарима било тешко да се рукују са Рамушем Харадинајем уколико се он укључи у преговоре?

Српски политичари морају да раде оно што је у српском националном интересу чак и ако то подразумева разговоре са људима који они баш не воле. У прошлости се ни премијер Србије господин Дачић и господин Тачи нису сјајно слагали па данас воде продуктиван дијалог. Српске власти морају да раде оно што је добро за Србију. Уколико то подразумева разговоре са људима који им се не свиђају, уколико ће то Србију одвести тамо где она жели да буде, мислим да ће они донети ту тешку и исправну одлуку. У политици и дипломатији разговарате с оним с ким морате а не увек са оним ко вам се свиђа. Мислим да ће Србија донети добру одлуку да разговара с ким мора.

Чак и ако верујете да су ти људи убијали ваш народ?

На крају једног рата често се нађете за столом са људима који су били противници. На крају Другог светског рата ми смо успоставили снажне везе са Немачком. Да, Немачка је била очишћена од нациста али то не значи да ми нисмо могли да разговарамо са људима који су

пилотирали немачким авионима или се борили против нас или против Србије. У неком тренутку морате да престанете да живите у прошлости и да кренете даље.

Да, али као што сте и сами рекли, ви сте у Немачкој вође нациста или обесили или затворили а у Хашком трибуналу дословно нико од главних починилаца злочина на Косову са Албанске стране није осуђен. Па вас питам у вези са Хагом, када видите да седамнаест година после окончања непријатељстава са суседима људи и даље кличу оптуженицима и слављем их дочекују на трговима, да ли стварно мислите да је Трибунал испунио своју улогу у помирењу народа и да новац америчких пореских обвезника који сте у њега уложили није улудо потрошен?

Ми нисмо уложили новац у Трибунал да би он осудио људе већ да би водио кривичне процесе. Ја нисам правник, нисам сакупљао или видео доказе нити сам их повезивао и анализирао. Имамо поверења да је то добро урађено. То не значи да су сви задовољни исходом суђења. Када сте рекли да овде људи слављем дочекују оптуженике то није било овде него на неким другим местима на Балкану. Искрено, ја сам био мало изненађен колико су ти људи лепо дочекани у Заребу. Наравно, Срби су били разочарани због тог дочека као и због оног у Приштини али то не одузима легитимитет резултата Хага. Једноставно ради се о томе да у судском процесу понекад људи о којима су многи створили овакве или онакве предрасуде буду и ослобођени.

Да завршимо онда... Знам да то не зависи од вас, мада неки кажу да су САД најважнија чланица Европске уније, али да ли ја за вас доброшла вест да Европски парламент предлаже да се Србији да датум почетка преговора са Унијом и да ли мислите да би читав процес придруживања требало убрзати да би се Србија вратила на пут евро-интеграција?

Ја снажно подржавам улазак Србије у ЕУ. Живео сам у шест чланица ЕУ. Мислим да су економске промене огромне, упркос тешкоћама које сада видимо у Шпанији и Грчкој и зато је будућност Србије много боља у Унији него ван ње. Зато снажно подржавам ваше чланство јер мислим да младима у Србији даје много више могућности, привлачи странце да дођу овде и траже посао. Дакле, ја сам велики симпатизер Уније иако Америка није чланица.